

סדר הלימוד ליום טז שבט [יום 134 בשנה]

רבי שמעון ורבי אלעזר בנו היו הולכים בדרך, והיו הולכים עמהם רבי אבא ורבי יוסי. עד שהיו הולכים, פגשו בזקן אחד, והיה אווז בידו תינוק אחד. הרים עיניו רבי שמעון וראה אותו. אמר לו לרבי אבא, ודאי דברים חדשים יש לנו אצל הזקן.

באשר הגיעו אליו, אמר רבי שמעון, במשא הקשור בגבך אתה בא? מי אתה? אמר לו, יהודי אני. אמר, דברים חדשים ודאי ביום זה אצלך. אמר לו, להיכן הוא דרכך? אמר לו, דירתי היתה באלו פורשי המדבר, שהייתי משתדל בתורה, ועתה באתי לישוב לשבת בצל הקדוש ברוך הוא בימים אלו של החדש השביעי הזה.

שמח רבי שמעון, אמר, נשב, בודאי הקדוש ברוך הוא שלח אותך אלינו. אמר לו, חייך שנשמע דבר מפיה, מאלו הדברים החדשים עתיקים שנטעתם שם במדבר מחדש השביעי הזה, ומדוע נפרדתם עתה מהמדבר לבא לישוב? אמר לו אותו הזקן, בשאלה זו ידעתי שחכמה אצלך ודבריה מגיעים לרקיעי החכמה (נוטים לחקיעת החכמה).

פתח הזקן והוא ואמר, (דברים א) ובמדבר אשר ראית אשר נשאף ה' אלהיך כאשר ישא איש את בנו וגו'. פסוק זה כף היה צריך לומר, ובמדבר אשר נשאף. מהו ראית? אלא הקדוש ברוך הוא הנהיג את ישראל במדבר, מדבר חזק, כמו שכתוב (דברים ח) נחש שרף ועקרב וגו'. ומדבר שהוא חזק משאר מדבריות בעולם. מה הטעם? משום שבשעה ההיא שיצאו ישראל ממצרים ונשלמו לששים רבוא, התחזקה המלכות הקדושה ועלתה על הכל, והאירה הלבנה, ואז נכנעה מלכות הרשעה, הצד האחר, והוציא אותם הקדוש ברוך הוא ללכת במדבר חזק, שהוא מקום ושלטון סמא"ל הרשע, שהוא שלו ממש, כדי לשבר חזקו וכחו ולכתת ראשו (ולהוריד אותו) ולהכניע אותו שלא ישלט. ואלמלא חטאו ישראל, רצה הקדוש ברוך הוא להעבירו מן העולם, ועל זה העביר אותם בנחלתו וגורלו וחקלו ממש.

בגלל שחטאו בכמה פעמים, נשף אותם הנחש, ואז התקיים (בראשית א) הוא ישופף ראש וגו'. ישראל הכו ראשו בתחלה ולא ידעו להשמר ממנו, ולבסוף הוא הכה באחרונה, ונפלו כלם במדבר, והתקיים ואתה תשופנו עקב. וארבעים שנה לקו ממנו, כנגד ארבעים מלקות של בית דין.

ועל זה כתוב אשר ראית, בעיניהם היו רואים את אדון המדבר הולך קשור לפניהם, ולקחו נחלתו וגורלו. מנין לנו? שכתוב (שמות טו) אז נבהלו אלופי אדום, ואלה הם (דברים ח) נחש שרף ועקרב. ואנחנו גם כן נפרדנו מהישוב למדבר החזק לעין שם בתורה, כדי להכניע את הצד האחר.

ועוד, שלא מתישבים דברי תורה אלא שם, שאין אור אלא אותו היוצא מתוך החשך. שכאשר נכנע צד זה, מתעלה הקדוש ברוך הוא למעלה ומתכבד בכבודו, ואין עבודת הקדוש ברוך הוא אלא מתוך החשך, ואין הטוב אלא מתוך הרע. וכאשר נכנס בן אדם בדרך רעה ועזב אותה, אז מתעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו, ועל זה שלמות הכל – טוב ורע כאחד, ולעלות אחר כך בטוב, ואין טוב אלא ההוא שיצא מתוך הרע. ובטוב זה מתעלה כבודו, וזוהי עבודה שלמה.

ואנחנו עד עכשו יושבים שם כל ימי השנה בכדי להכניע במדבר לצד האחר. עכשו שהגיע זמן עבודת הקדש של צד הקדשה, חזרנו לישוב, ששם היא עבודתו. ועוד, שעתה בראש השנה הגיע זמן של הנחש ההוא לתבע דין מלפני הקדוש ברוך הוא, ושם הוא שולט, ומפני כך יצאנו משם ובאנו לישוב.

פתח הזקן ההוא ואמר, (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. עכשו הוא הזמן להתעורר הדין העליון החזק, וכאשר הוא מתעורר, הצד האחר מתחזק כנגדו. ומכיון שהוא מתחזק, עולה ומכסה ללבנה, שלא מאירה אור, ומתמלאת מצד הדין. אז כל העולם הוא בדין, עליונים ותחתונים, וכרוז קורא בכל הרקיעים: התקינו כסא של דין לאדון הכל, שהוא רוצה לדון.

וסוד כאן, והאיר לנו במדבר, מדוע מתעורר דין עליון ביום זה. אלא כל סודות וכל הקדשות הנכבדות, כלם תלויים בשביעי. והשביעי ההוא העליון, עולם העליון, שנקרא עולם הבא. ממנו

מאירים כל הנרות וכל הקדשות וכל הברכות. וכאשר מגיע הזמן לחדש הברכות והקדשות להאיר, צריך להשגיח בכל תקון של העולמות כלם, וכל התקונים הים לקים כלם עולים מתוך התחוננים, אם הם כשרים. ואם אינם כשרים, אז עומדת, (דבר) שלא מאירה, עד שנפרדים החיבים מתוך הזכאים, אז מתעורר הדין.

וימהדין שהוא מתחזק הצד האחר, ונמצא מקטרג, כדי שינתנו לו אלו החיבים, מפני שכתוב (איוב כח) ולכל תכלית הוא חוקר. ומכסה ללבנה. מדוע (לא מסרת אותם ביד המקטרג)? מפני שאין רצונו של הקדוש ברוך הוא לאבד את מעשי ידיו.

והצד האחר שהוא עומד כקלפה חזקה, שאינה יכולה להשבר חוץ באותה עצה שהקדוש ברוך הוא נתן לישראל, שכתוב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. כדי לשבר הכסוי שהוא שמכסה את הלבנה, ולא מאירה.

וכאשר מתעוררים ישראל למטה בשופר, הקול שהוא שיוצא מהשופר מכה באויר, ובוקע את הרקיעים, עד שעולה לגבי הסלע שהוא החזק, (הצד האחר) שמכסה ללבנה, משגיח ומוצא התעוררות הרחמים, אז הוא שעולה ועומד למעלה, מתערבב. אז הקול שהוא עומד ומעביר הדין שהוא, וכיון שלמטה מתעוררים הרחמים, כך גם למעלה מתעורר שופר אחר עליון ומוציא קול שהוא רחמים, ומתערבבים קול בקול, רחמים ברחמים, ובהתעוררות של למטה מתעורר כך גם למעלה.

ואם תאמר, איך יכול קול של למטה או התעוררות של למטה להתעורר - כמו כן? בא וראה, עולם התחתון עומד לקבל תמיד, והוא נקרא אבן טובה, ועולם העליון לא נותן לו, אלא כמו שהוא עומד. אם הוא קים בהארת פנים מלמטה, כמו כן מאירים לו מלמעלה. ואם הוא עומד בעצבות, נותנים לו דין כנגדו.

כמו זה, (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה. שמחה של בן אדם מושך לעצמו שמחה אחרת עליונה. כך גם זה העולם התחתון - כמו שהיא מתעוררת, כך מושך מלמעלה. משום כך מקדימים ישראל ומעוררים בשופר קול שהוא (סוד של רחמים) כלול באש ומים ורוח, ונעשה אחד, ועולה למעלה, ומכה באבן הטובה הזו, ונצבע בגונים אלו של הקול הזה, ואז כמו שמתראה, כך מושך מלמעלה.

וביזון שנתקנת בקול זה, רחמים יוצאים מלמעלה ושורים עליה, ונכללת ברחמים מלמטה ומלמעלה. ואז מתערבב הצד האחר, (מסתכל ורואה בהארת הפנים) ונחלש כחו ולא יכול לקטר. והאבן הטובה הזו קימת בהארת הפנים מכל הצדדים – בהארה של למטה ובהארה של למעלה.

מתי עומדת בהארה של למעלה? היה אומר ביום הכפורים. וביום הכפורים מאירה האבן הטובה ההיא באור של למעלה מתוך האור של העולם הבא, (ומתערבב המקטרג ההוא), ואז מתקנים ישראל למטה שעיר אחד, ושולחים למדבר הזה החזק שהוא שולט עליו. והצד האחר ההוא הוא נקדה אמצעית של העולם החרב, משום שכל חרבה ושקמה (הוא ממנו, מהצד האחר ההוא השולט) ממנו, הצד האחר ההוא שולט עליו, ונקדה האמצעית של כל הישוב, צד הקדשה הוא. ועל זה עומדת ירושלים באמצע כל הישוב של העולם. **בשתי** נקודות נבדלת מלכות שמים, צד הקדשה – אחת שלה, ואחת של העולם הבא. נקדה עליונה נעלמת, ועל זה קימת בשתי נקודות. נקדה שלה עומדת תחתיה, ירושלים, אמצע של כל הישוב. נקדה שלוקחת מאמא עליונה וסתומה, היא גן עדן של הארץ, שעומדת באמצע של כל העולם לכל הצדדים, של החרבה והישוב וכל צדדי העולם.

ועל זה באמצע גן עדן עומדת נקדה אחת עליונה נעלמת וסתומה שלא נודעת. ועמוד אחד נעוץ מלמטה למעלה תוך הנקדה ההיא, ומשם נובעים מים שנפרדים לארבעת צדדי העולם. נמצאו שלש נקודות בעולם שעומדות זו על זו, כדגמת שלש נקודות של התורה.

בא וראה, השעיר ההוא ששולחים ישראל לעזאזל למדבר ההוא, כדי לתת חלק לצד האחר ההוא להתעסק אתו. ואם תאמר, שני שעירים למה כאן? אחד לה, ואחד לצד האחר ההוא. ניחא השעיר ההוא של הצד האחר, אף לה מדוע?

אף, למלך שהיה כועס על בנו, קרא לשוטר, זה שעושה דין בבני אדם תמיד, כדי שיתכונן לעשות דין בבנו. השוטר ההוא שמח, ונכנס לבית המלך לאכל שם. כיון שראה אותו בנו, אמר, ודאי לא נכנס השוטר כאן בבית אבי אלא משום שפעם המלך עלי. מה

עֲשֵׂה? הֲלֹךְ וְהִתְפַּיֵס עִמּוֹ. וּמִשׁוּם שֶׁהִתְפַּיֵס עִמּוֹ, צָוָה הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה עֲלִיוֹנָה לוֹ וּלְבָנָו, וְצָוָה שֶׁלֹּא יִדַּע בּוֹ הַשּׁוֹטֵר הַהוּא.

לְבַסּוֹף נִכְנָס הַשּׁוֹטֵר הַהוּא. אָמַר הַמֶּלֶךְ, עֲתָה אִם יִדַּע זֶה מִהִסְעוּדָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִכְנַתִּי לִי וּלְבָנִי, יִתְבַּלְבֵּל הַשְּׁלַחָן. מָה עֲשֵׂה? קָרָא לְמַמְנָה עַל הַסְּעוּדָה וְאָמַר לוֹ, תִּכְיֵן מִשְׁהוּ וְתִשִּׁים לְפָנַי, וְתִשִּׁים לְפָנַי הַשּׁוֹטֵר הַהוּא, כְּדֵי שִׁיחֲשֹׁב שְׁסוּעַד לְפָנַי מִשְּׁלִי, וְלֹא יִדַּע מִהִסְעוּדָה הַחֲשׁוּבָה הַהִיא שֶׁל שְׂמֵחָה שְׁלִי וְשֶׁל בְּנֵי, וַיִּקַּח הַחֶלֶק הַהוּא וַיֵּלֶךְ לוֹ, וַיִּתְרַחֵק מִהַשְּׂמֵחָה שֶׁל הַסְּעוּדָה שְׁלָנּוּ. וְאִם לֹא שָׁעֲשֵׂה הַמֶּלֶךְ כֶּף, לֹא יִתְרַחֵק הַשּׁוֹטֵר הַהוּא מִבֵּית הַמֶּלֶךְ.

כֶּף אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, תִּזְמִינוּ שְׁנֵי שְׁעִירִים, אֶחָד לִי וְאֶחָד לְמַקְטָרְג הַהוּא, כְּדֵי שִׁיחֲשֹׁב שֶׁמִּסְעוּדָה שְׁלִי הוּא אוֹכֵל, וְלֹא יִדַּע בְּסְעוּדַת הַשְּׂמֵחָה הָאֲחֵרֶת שְׁלָנּוּ, וַיִּקַּח הַחֶלֶק הַהוּא וַיֵּלֶךְ לְדַרְכוֹ וַיִּתְרַחֵק מִבֵּיתִי. כִּיּוֹן שֶׁאֵמָּא הָעֲלִיוֹנָה, עוֹלָם הַבָּא, בָּאָה לְשֵׁרוֹת תּוֹךְ הַהִיכָל שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן לְמִצָּא אוֹר (לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֶיהָ בְּהֶאֱרָה) שֶׁל הַפְּנִים, דִּין הוּא שֶׁלֹּא יִמָּצֵא הַמַּקְטָרְג הַהוּא, וְלֹא בְּעֲלֵי הַדִּין לְפָנָיו, כְּאֲשֶׁר מוֹצִיא כָּל הַבְּרִכוֹת וּמֵאִיר לְכֻלָּם. וְכָל שְׁפַע הַחֲרוֹת הַהוּא נִמְצָא, וַיִּשְׂרָאֵל נוֹטְלִים מֵאלוֹ הַבְּרִכוֹת.

שְׂהָרִי כְּאֲשֶׁר הָעוֹלָם הַבָּא נִכְנָס לַהִיכָל שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן וּמוֹצֵא שְׂשֵׂמַח הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן עִם בְּנָיו בְּסְעוּדָה הָעֲלִיוֹנָה הַהִיא, אֹז הוּא מְבָרֵךְ הַשְּׁלַחָן, וְהָעוֹלָמוֹת כָּלָם מִתְבָּרְכִים, וְכָל שְׂמֵחָה וְכָל הָאֲרֵת הַפְּנִים נִמְצָאוֹת שָׁם. זֶהוּ שְׂכַתּוֹב (ויקרא טז) לְפָנַי ה' תִּטְהַרּוּ.

כַּתּוֹב (ויקרא טז) וַנִּתֵּן אֶהְרֵן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּדֹלוֹת גּוֹרֵל אֶחָד לְה' וְגּוֹרֵל אֶחָד לְעֹזָאוֹל. זֹהִי הַשְּׂמֵחָה הַהִיא שֶׁל הַמַּקְטָרְג הַהוּא, כְּדֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִפִּיל עִמּוֹ גּוֹרֵל, וּמִזְמִין אוֹתוֹ, וְלֹא יוֹדַע שֶׁאֵשׁ דּוֹלֵק שָׁם עַל רֵאשׁוֹ וְעַל הָעֵם שְׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כה) כִּי גִחְלִים אֶתָּה חֲתָה עַל רֵאשׁוֹ.

וְסִימְנָךְ – (אסתר ה) אֵף לֹא הִבִּיֵּאָה אֶסְתֵּר הַמְּלָכָה עִם הַמֶּלֶךְ אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה כִּי אִם אוֹתִי. וְכַתּוֹב, וַיֵּצֵא הֶמֶן בַּיּוֹם הַהוּא שְׂמֵחַ וְטוֹב לֵב. בַּחֶלֶק הַהוּא שְׁנוּטֵל, וְהוֹלֵךְ לוֹ. וּבִסּוֹף, כְּאֲשֶׁר בָּא הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיוֹן לְבֵית הַמְּלָכָה, הַמְּלָכָה מְבַקֶּשֶׁת עֲלֶיהָ וְעַל בְּנֵיהָ וְעַל עַמָּה מִן הַמֶּלֶךְ.

ואפילו בזמן שישראל בגלות ומתפללים תפלות בכל יום, היא עולה ביום זה לפני המלך העליון ומבקשת על בניה, ואז נגזרות כל אותן נקמות שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות עם אדום, ונגזר איך עתיד המקטרג הזה לעבר מן העולם, כמו שנאמר (ישעיה כה) בלע המות לנצח.

וסימנה – בזמן הגלות (אסתר ז) כי נמכרנו אני וגוי'. כי אין הצר שוה בנזק המלך. מה זה בנזק המלך? כמו שנאמר (יהושע ז) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול. שהרי השם העליון לא מתקים בקיומו, וזהו בנזק המלך.

ואז, והמן נבעת מלפני המלך והמלכה. אז אור הפנים וכל שמחה נמצאת, וישראל יוצאים לחרות ביום ההוא. ואז, מהיום ההוא והלאה, חרות ושמחה בגלוי לשלט עליהם, ואז צריך לשמח עמיהם. מפאן והלאה, כמו שנתנו לו חלק להתרחק מהם, כך גם נותנים לשאר העמים להתרחק מהם למטה.

בא וראה, מה הוא סוד הקרבנות להקריב שעיר (פנגד שעיר) ולא דבר אחר? ומדוע שעיר בראש חדש, וכאן גם כן שעיר? אלא, אם תאמר משום שהוא צד שלו – טוב. מדוע לא היה עז?

אף דבר זה צריך, והוא נמצא לבעלי כשופים, שכל מעשיהם במה שלא (מתחבר) יהיה בנקבה. ועל זה שעיר, שלא התחבר בנקבה בכל הצדדים שלו. עז, כאשר התחבר בנקבה. ומשום שהוא מלך, נותנים לו משום הכבוד שלו, זה שלא התחבר בנקבה ולא נתן כחו לאחר. וזה ידוע לאותם המכשפים שמשתמשים במעשים אלה. ומפני כך שורים על השעיר ההוא כל אותם החטאים.

בא וראה, אף על גב שהוא חלק לצד האחר ההוא – סוד כאן. כל אלו צדדים אחרים שלמטה (שנקראים מצולות ים), כלם טמאים יותר. וכל מה שיוצרים מדרגות תחתונות, כך הטמאה שלהם יותר. ומפני כן בעז, חלקם יותר, משום שהשערות שלו תלויות יותר מבהמה אחרת, כמו שדין שלהם תלוי למטה בטמאה. אבל מלכות הרשעה הזו האחרת, מלך של הכל בצד ההוא, הטמאה שלו היא יותר מבחירת, ולא טמאה שלמה כאלה התחתונים. ועל זה שעיר, שהשער שלו לא תלוי ולא חלק. לא חלק, מפני הטמאה ההיא שלו. ולא

תלוי, כְּדִי שֶׁלֹא תִתְחַזַּק בּוֹ טִמְאָה כְּאֵלֶּה הַתַּחְתּוֹנִים, וְעַל זֶה וּדְאִי שְׁעִיר, וְלֹא אֲחֵר.

כְּפֹר, מִדּוּעַ נִקְרָא כְּפֹר? אֵלֶּא מִפְּנֵי שְׁמִנְקָה כָּל טִמְאָה וּמַעֲבִיר אוֹתָהּ מִלְּפָנָיו בַּיּוֹם הַהוּא. וְעַל זֶה יוֹם כְּפֹר יוֹם שֶׁל נִקְיוֹן, וְכִף קוֹרְאִים לוֹ, שְׁכַתּוּב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. כִּי הַיּוֹם הַזֶּה צָרִיף לוֹ לְכַתּוּב! מַה זֶה כִּי בַיּוֹם הַזֶּה? אֵלֶּא מִשּׁוּם שְׁמִטָּהּר מִקְדָּשׁ לְמַעֲלָה וּמִתְנַקָּה (ומאיר), כְּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם. יִכַּפֵּר וַיִּנְקָה בַּתְּחִלָּה בַּיּוֹם הַזֶּה, כְּדִי שִׁיטָּהּר, וּלְבִסּוֹף עֲלֵיכֶם.

עוֹד, יִכַּפֵּר בַּיּוֹם הַזֶּה, וַיִּנְקָה לוֹ בַּתְּחִלָּה. וְכֹל זֶה עֲלֵיכֶם, בְּסִבְתְּכֶם צָרִיף לְנִקּוֹת אוֹתָהּ, וּלְטַהֵר אוֹתָהּ תְּחִלָּה. יִכַּפֵּר – מִי יִכַּפֵּר? אֵלֶּא זֶהוּ עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן שְׁמַאִיר וּמִנְקָה לְכֹלָם. וְעַל זֶה כָּל צְדָדִים רָעִים, שְׁנִקְרָאִים מְצוּלוֹת יָם, עוֹבְרִים. וְכִמוֹ שְׁאוֹתָן מְצוּלוֹת יָם תְּלוּיּוֹת, כִּף גַּם תְּלוּיּוֹת שְׁעָרוֹת (שְׁלוּ, שֶׁהוּא צד) שְׁלוּ, שֶׁהוּא צד שְׁלָהֶם, וְשַׁעַר שֶׁל הַצַּד הַהוּא לֹא חָלַק.

כְּמוֹ זֶה כְּתוּב, (שם) וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטִּמְאָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְּשָׁעֵיהֶם לְכֹל חַטָּאתָם. וְכֹל חַטָּאתָם צָרִיף לוֹ לומר! אֵלֶּא לְהִנָּאָה שְׁלָהֶם. מִכָּאן וְהִלָּאָה לְכֹל חַטָּאתָם, שֶׁלֹא יְכוּל הַמְּקַטְרֵג לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם (ועל זה) בַּיּוֹם כְּפֹר, שֶׁהוּא הַעֲבֵרַת כָּל הַחֻבוֹת וְנִקּוּי שְׁלָהֶם. צָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְנִקּוֹת עֲצָמָם וּלְלַכֵּת יַחְפֵּי רַגְלִים כְּמִלְאָכֵי עֲלִיּוֹן. חֲמִשָּׁה עֲנוּיִים כְּדִי לְהַעֲזֹר בַּחֲמִשָּׁה צְדָדִים עֲלִיוֹנִים שְׁיֻם הַכְּפוּרִים מוֹצִיא אוֹתָם, וְהֵם שְׁעָרִים שְׁלוּ.

וְאִם שִׁתְּיָה מִחֲשִׁיב, שֶׁהִיא מִצַּד שְׁלִי צִחָק, הִרִי שֶׁשָּׂה. וְאִף עַל גֵּב שְׁבִכָּלֵל אֲכִילָה הִיא, וְאִזּוּ הֵם שֶׁשָּׂה, וְעֲנוּי אַחֲרוֹן תְּשֻׁמִּישׁ הַמִּטָּה הוּא, וּבְדַרְגָּה שְׁשִׁית נִמְצָא, וּכְנִגְדָּה אָנוּ עוֹשִׂים עֲנוּי זֶה.

כְּתוּב (במדבר כט) וּבִעֲשׂוֹר לְחֻדָּשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, וְכַתּוּב (ויקרא כג) אִךְ בִּעֲשׂוֹר לְחֻדָּשׁ. בִּעֲשׂוֹר – בְּעֲשִׂירֵי צָרִיף לוֹ לומר! מַה זֶה בִּעֲשׂוֹר? אֵלֶּא מִשּׁוּם שְׁעֵתָהּ בַּיּוֹם זֶה, כָּל מִדְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת כְּאוֹת אֵלוֹ עַל אֵלוֹ לְשֵׁרוֹת עַל הַלְּבָנָה וּלְהָאִיר אוֹתָהּ, וְכֵלֶן בְּסוּד שֶׁל עֶשֶׂר, עַד שְׁעוּלָה לְמֵאָה. וְכֹאֲשֶׁר עוֹמְדָת בְּסוּד שֶׁל מֵאָה, אִזּוּ הַכֹּל אַחַד, וְנִקְרָא יוֹם הַכְּפוּרִים. וְעַל זֶה בִּעֲשׂוֹר, כְּמוֹ שְׁאֵתָהּ אוֹמֵר זְכוּר, שְׁמוֹר, שְׁכֹלָם בָּאִים כְּדִי לְעֶשֶׂר וּלְהָאִיר בְּסוּד שֶׁל עֶשֶׂר.

הַחֲזִיר הַזֶּקֶן הַזֶּה רָאָשׁוּ כְּנֶגֶד רַבֵּי שְׁמֵעוֹן, וְאָמַר לוֹ, (רבי שמעון) הָרִי יִדְעָתִי שֶׁשְּׂאֵלָה תִקְשֶׁה בְּכֶאֱן, בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי. אָמַר לוֹ רַבֵּי שְׁמֵעוֹן, וְדָאִי, (זה בעשירי נכון הוא וכן הוא, אבל בעשור מדוע וכו') בְּעֶשׂוֹר נִכּוֹן הוּא. אִם כֶּךָ הוּא, מִדּוּעַ עוֹלָה לְמֵאָה? וְהָרִי מֵהַפְּסוּק לֹא נִרְאָה, אֲלֹא שְׁעוֹלָה לְשִׁבְעִים, מִמִּשְׁמַע שְׁכַתוֹב בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי. וְכֹאשֶׁר מְעֹשְׂרִים לְשִׁבְעִי עֶשֶׂר פְּעָמִים, הָרִי וְדָאִי עוֹלָה לְשִׁבְעִים. אָמַר לוֹ, עַל זֶה הַחֲזִירִי רָאשֵׁי כְּלַפִּיָּה, שֶׁהָרִי יִדְעָתִי שְׁחָכְם אֶתָּה.

בא וְרָאָה, שְׁנֵי סוּדוֹת כָּאֵן. אַחַד, שֶׁהָרִי הִלְבֵּנָה נִקְרָאת חֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, וּמִפְּנֵי כֵן נִקְרָא חֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי עֶשׂוֹר, מִפְּנֵי שְׁכַשְׁמֵאִירִים לָהּ עֶשֶׂר פְּעָמִים – הָרִי מֵאָה. וְעוֹד, דְּבַר זֶה שֶׁאִמְרַת, וְדָאִי לְשִׁבְעִים עוֹלָה בְּיוֹם זֶה (ובמדרגה של שבועים היא, ובמדרגה של מאה היא, לדרגה של מאה להשלים ולהאיר). וּבְדִרְגָּה זוֹ שֶׁל שְׁבָעִים, שֶׁהָרִי בְּיוֹם זֶה נוֹטֵל לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל לְדוֹן, וְכֹלָם עוֹמְדִים בְּנִשְׁמָה יוֹתֵר מֵהַגּוֹף, שֶׁהָרִי בְּיוֹם זֶה עֲנוּי שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הוּא, וְלֹא שֶׁל הַגּוֹף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם. כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תִעָנֶה. וְיוֹם זֶה לּוֹקֵחַ לְכָל הַנֶּפְשׁוֹת וְנִמְצְאוֹת בְּרִשׁוֹתוֹ. וְאִם לֹא עוֹמְדָת בְּסוּד (בְּרִשׁוֹת) שֶׁל שְׁבָעִים, אֵינן לָהּ רִשׁוֹת בְּנִפְשׁוֹת (לְעַמֵּד שֵׁם), שֶׁעֲמִידַת הַנֶּפְשׁוֹת בְּסוּד שֶׁל שְׁבָעִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ז) יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה וְגוֹ'.

ואם תֹּאמַר, נִפְשׁוֹת הַיְלָדִים שֶׁלֹּא הִשְׁלִימוּ לְשִׁבְעִים שָׁנָה לֹא שׁוֹלְטֵת בָּהֶם – וְדָאִי שֶׁשׁוֹלְטֵת בָּהֶם, אֲבָל לֹא בְּשִׁלְמוֹת, כְּמִי שֶׁזָּכָה לְיָמִים הַרְבֵּה לְמִצְווֹת הַתּוֹרָה, וְעַם כָּל זֶה, בְּכָל שְׁבָעִים שָׁנָה הִיא הוֹלְכָתָה. וְעַל זֶה לְמַדְנֵנוּ, אַחַד הַמְּרַבֵּה וְאַחַד הַמִּמְעִיט. מֵה זֶה אַחַד? בְּיַחַד שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה, מִי שֶׁמְרַבֵּה וּמִי שֶׁמִּמְעִיט.

ועל זֶה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים עוֹבְרֵת בְּכָל הַשְּׁבָעִים, וְנִשְׁלַמְת דְּרָגָה זוֹ בְּכֹלָם, וְכָל הַנִּשְׁמוֹת עוֹלוֹת לְפָנָיו, וְדָן אֶת כָּלֵן בְּדִין, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם זֶה. מִי שֶׁלֹּא הֶעֱבִיר טְנוּף מְרוּחוֹ לְכַפֵּר עָלָיו, (בְּיוֹם זֶה) כֹּאשֶׁר עוֹלָה תְּפִלָּתוֹ בְּיוֹם זֶה, טוֹבֵעַ בְּמִקּוֹם הַהוּא שֶׁנִּקְרָא רֶפֶשׁ וְטִיט, וְהוּא מְצוֹלוֹת יָם, וְלֹא עוֹלָה לְהִיּוֹת עֲטָרָה בְּרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ.

ביום זֶה לֹא צָרִיךְ בֶּן אָדָם לְפָרֵשׁ חֲטָאָיו בְּפָנָיו אַחֵר, מִשּׁוּם שֶׁכְּמָה הֵם שְׁלוֹקְחִים הַדְּבוּר הַהוּא וּמְעַלִּים אוֹתוֹ לְמַעְלָה, וַיֵּשׁ עֲדִים בְּדְבוּר הַהוּא. וּמָה (מִכֵּה ז) מִשְׁכַּבְת חִיקָה שְׁמֹר פְּתַחֵי פִיָּה – כָּל שֶׁפֶן

אלו שהולכים ומסתכלים לקטרג עליהם ומעידים עליהם, וכל שכן שעזות הוא לפני הכל וחלול שמו של הקדוש ברוך הוא. ועל זה כתוב, (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. (מכאן והלאה סוד

באופן אחר)

פְּתַח וְאָמַר, (שמות יב) הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים וְגו'. וכי כל הזמנים והחדשים אינם של הקדוש ברוך הוא? (אלא חדשיכם לא כתוב) אלא החדש הזה לכם, שלי הוא, אבל אני מסרתי אותו לכם. שלכם הוא בנגלה, אבל שביעי שלי הוא, ועל זה הוא בפסוק ולא בגלוי. חֹדֶשׁ שְׁלֹכֶם הוּא מְסֻדָּר כְּסֻדְרֵי אוֹתִיּוֹת אָבִיב, שֶׁהוּא א' ב' ג'. 'ב' הוא סוד אות ג' (והוא א' ב' ג' כסדר האותיות). אבל החדש השביעי, שלי הוא מסוף האותיות (תשרי). מה הטעם? אתם ממטה למעלה, ואני ממעלה למטה.

זֶה שְׁלִי. בראש החדש אני הוא בכסוי, ובעשרה לחדש אני הוא משום שאני בחמש ראשונות, ובחמש אחרונות, ובחמש שלישיות. בתחלת החדש אני הוא משום חמשה ימים. בעשרה לחדש אני הוא משום חמשה ימים אחרים. בחמשה עשר לחדש אני הוא משום חמש שלישיים.

מָה הַטַּעַם כָּל זֶה? משום שכל חֹדֶשׁ זֶה הוּא מְעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, וְעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן בְּסוּד חֲמֵשׁ הוּא, בְּכָל זְמַן וְזְמַן, וּמִשׁוּם כִּךָ חֹדֶשׁ זֶה הוּא בְּכִסּוּי וְלֹא בְּגִלּוּי, מִשׁוּם שֶׁעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן בְּכִסּוּי הוּא, וְכָל דְּבָרָיו בְּהִסְתָּר. וְחֹדֶשׁ זֶה הוּא שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ. כִּיּוֹן שְׂמַגִּיעַ יוֹם הַט"ו לְחֹדֶשׁ, אִזּוֹ מִתְגַּלֶּה. הַכֹּל הוּא מְגִיעַ בְּהִתְחַדְּשׁוֹת הַלְּבָנָה, וְנִשְׁלַמֶּת הַלְּבָנָה וּמְאִירָה מֵאֵמָּה הַעֲלִיּוֹנָה, וְעוֹמְדָת לְהָאִיר לְתַחַתּוֹנִים מִתּוֹךְ הָאוֹר הַעֲלִיּוֹן, וְעַל זֶה נִקְרָא רֵאשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן. עַד עַכְשָׁו עוֹמְדִים כָּל הַיָּמִים בְּסוּד עֲלִיּוֹן. מִכָּאן יוֹרְדִים לְסוּד תַּחַתּוֹן.

בֵּא וּרְאֵה, מִיּוֹם הַעֲלִיּוֹן הָיוּ יָמִים אֵלּוֹ הָרֵאשׁוֹנִים, סוּד שֶׁל הָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, מִי דָן דִּין שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהָרִי דִין לֹא נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם אֲלָא מִדִּין הַתַּחַתּוֹן? (סוד) שְׁזָה - (ישעיה נד) אֱלֹהֵי כָל הָאָרֶץ יִקְרָא. שְׂאֵם תֵּאמַר דִּין הָעוֹלָם דָּן לְמַעְלָה, אִם כֵּן לֹא הָיָה נִקְרָא עוֹלָם הַחֲרוּת, עוֹלָם שֶׁהוּא אוֹר שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, עוֹלָם שֶׁל כָּל הַחַיִּים, עוֹלָם שֶׁל כָּל הַחֲרוּת. וְאִם תֵּאמַר מִדִּין שֶׁל יִצְחָק - אִם הוּא מְעוֹרָר

דין לגבי העולם הזה, לא יכולים כל העולם לסבל, שהאש העליון התקיף ההוא, אין מי שסובל אותו, אלא אש שלמטה, שהוא אש שסובל אש.

אף, כמו שהעולם הזה עולם התחתון של כל העולמות, כך גם כל דיניו מעולם התחתון, של אלקים שופט. וזה נקרא דין עליון על העולם הזה, ומשום שהוא דרגה שביעית, לא גוזרים גזרה על בן אדם אלא מעשרים שנה ומעלה.

הסתכל הזקן הזה ברבי שמעון, וראה אותו שזולגות עיניו דמעות. אמר רבי שמעון, אם היא שביעית, מדוע מעשרים שנה ומעלה? אמר לו, אשרי מי שמדבר על אזנים שומעות.

בא וראה, בית דין שלמטה בארץ לא גוזרים דין על בן אדם עד שלש עשרה שנה. מה הטעם? משום שעוזבים שבע שנים לשביעית, אלהי כל הארץ יקרא. ואין רשות לאדם באלו השבע. ואלו השבע לא נמצאות אלא על שלש עשרה שלמטה (בארץ), שאלו כסא לגביו, ומשום זה כל גזרות וכל הדינים שלמטה, מאלו השבע שנים שלמטה, כללות של עשרים שנה הם.

ודין העולם בראש השנה הוא על ידי זו המדרגה, שהוא ממש עומד בדין על בניו בעולם הזה כדי להטהר לגבי העולם העליון, משום שאין לו סיוע לעלות ולהטהר אלא מתוך התחתונים.

וכאשר ישראל הם בחמשה עשר יום, אז נוטל לבניו לפרש כנפיו עליהם ולשמח עמהם. ועל זה כתוב ולקחתם לכם ביום הראשון. פרי זה הוא אילן שנקרא עץ פרי, ונמצא בו פרי. עץ הדר – כמו שנאמר (תהלים צו) הוד והדר לפניו. מה הטעם נקרא הדר, ומי הוא הדר? אלא זה צדיק.

מדוע נקרא הדר, והרי מקום מסתר הוא שאין לו גלוי, וצריך להתכסות תמיד, ואין הדר אלא מי שמתגלה ומתראה? אלא, אף על גב שהוא דרגה מסתרת, הדור הוא של כל הגוף, ולא נמצא הדור לגוף אלא בו. מה הטעם? מי שאין עמו מדרגה זו, אין בו הדור לבא בכני אדם. קולו אין עמו בדבורו (פזוק), והדור (ודבור) של קול נפסק ממנו. זקנו והדר זקנו לא עמו, ואף על גב שמתכסית הדרגה ההיא, כל הדור הגוף תלוי בו, ומתכסה ומתגלה. ומפני כן עץ הדר הוא, עץ שכל הדור הגוף תלוי בו, וזהו הוא עץ עשה פרי.

כפת תמרים - כאן נכללת אשה בבעלה בלי פרוד, כפת תמרים כאחד. וענף עץ עבת - שלשה. ועלים שלו - זה בצד זה, וזה בצד זה, ואחד ששולט עליהם. וערבי נחל - שנים, שאין להם ריח וטעם, כשוקים בבן אדם. (ומפני כן) לולב נוטל כלם, כחוט השדרה ששמעמיד את הגוף. ומה שיוצא החוצה טפח - כך הוא, כדי להשלים ולהוציא הכל ולשמש כמו שצריך.

(ומפני כן) במינים אלו צריך בן אדם להראות לפני הקדוש ברוך הוא. עלים של אלו התמרים, הם כל שאר חילות שמתאחדים באלו הפנויים שהקדוש ברוך הוא נקרא בהם, מפני שצריכים (להתאחד) למטה כדגמת למעלה. שאין לה דבר בעולם שאין לו דגמא למעלה. כדגמא של למעלה כך יש למטה. וצריכים ישראל להתאחד בסוד זה של האמונה לפני הקדוש ברוך הוא.

כתוב (ויקרא כג) בסכת תשבו שבעת ימים. זהו סוד האמונה, וסוד זה נאמר על העולם העליון. וכך למדנו, כאשר נברא העולם נאמר פסוק זה.

באשר התחילה חכמה לצאת ממקום שלא ידוע ולא נראה, אז יוצאת מדה אחת ומכה, והחכמה ההיא העליונה מאירה ומתפשטת לכל הצדדים בסוד המשכן העליון. והמשכן העליון, שהוא מוציא ששה צדדים, ואז הניצוץ שהוא של המדה מאיר לכלם, ואמר בסכת תשבו שבעת ימים.

מי הוא סכת חסר ו? זה משכן תחתון, שהוא פעששית, להראות את כל האורות. ואז אמר בסכת תשבו שבעת ימים. מי הם שבעת ימים? מעולם העליון לתחתון, שכלם עומדים ומזמנים להאיר לזו הסכת. ומי היא זו (עמוס ט) סכת דויד הנפלת. סכת שלום. וצריך העם הקדוש לשבת תחת הצל שלה, בסוד האמונה. ומי שיושב בצל זה, יושב באלו הימים העליונים.

ועל זה כלם בסכת בסכת, ואחד בסכות שלם. אחד שלם, להראות שמי שיושב בצל זה, יושב באלו הימים העליונים למעלה, שעומדים על זה התחתון להאיר לו, לכסות עליו ולהגן עליו בשעה שצריך.

ועוד, כלם נקראים סכות בשלמות, וכתוב סכת חסר, זה העולם התחתון שצריך באלו השבעה ימים קדושים לזון לשאר

הממנים הגדולים של העמים, בשעה שהיא לוקחת שמחה בבעלה, ולא יקלקלו שמחתה, כדי שיתבלבלו (שיחעדנו) במזון שהוא, הקרבנות שלהם רבים יותר משאר ימים, כדי שיתעסקו בהם ולא יתערבו לבסוף בשמחה של ישראל. ומי היא שמחה של ישראל? זה יום שמיני עצרת.

ובא ראה, בעוד שאלו שאר הממנים שמחים ואוכלים במזון שהוא, שמתקנים להם ישראל, הם מתקנים כסא לקב"ה מלמטה, ולהעלות אותו למעלה באלו המינים, ובשמחה, ובהלל, ולהקניף המזבח. אז היא עולה ולוקחת ברכות ושמחה בבעלה.

ושאר חיות גדולות ממנות העמים, אוכלות ושוקקות ורומסות ונזונות. והיא נוטלת נפשות בענג למעלה, כמו שאמרנו. כיון שיורדת, והיא לוקחת כל הברכות וכל הקדשות וכל הענוגים, וישראל כל אלו השבעה ימים היו מושכים אותה באלו המעשים שהם עושים ומקריבים לה, אז יורדת להתקרב בכניה ולשמח אותם יום אחד. והיום ההוא הוא יום שמיני, משום שכל שבעה ימים אחרים אתה. ועל זה הוא שמיני, ושמונה ימים כאחד. ומפני זה נקרא עצרת - כנוס. מתכנסים כלם ביום זה. ונקרא שמיני, ואין שמיני אלא מתוך שבעה.

פתוב (איוב א) 'יהי שם זה' מברך. מהו מברך? (אלא הכל ידוע) אבל סוד אחד ידע אחד מחברנו, במדבר הראו לו בחלום, ושמו רבי יצחק מכפתור. מהו מברך? ראשיתו קשה וסופו רך. מ"ב קשה, ודין הוא ודאי. (ואחר כך) כעין זה יום של ראש השנה מ"ב, שהרי בארבעים ושתים (ובסוד מ"ב) אותיות נברא העולם, ועל זה נברא בדין. לבסוף רך. ועל זה למדנו, כל ההתחלות קשות, וסוף הכל רך. (זה מ"ב ובסוד של ארבעים ושתים אותיות נברא העולם, ועל זה נברא בדין לבסוף כדגמת זה) ביום של ראש השנה מ"ב קשה, בדין. ביום של עצרת רך, בשמחה.

בא וראה מה בין דין עליון לדין זה. דין עליון תחלתו וסופו קשה, ואין מי שיעמד בו, וכל מה שהולך מתחזק, ולבסוף ששורה, לא זו משם עד שמכלה ומכרית הכל שלא נשאר כלום. אבל דין אחר שלמטה, ראשית קשה, וכל מה שהולך - נחלש, עד שמאיר פנים, כדגמת (זה דין של הנקבה) הנקבה שנחלש כחה.

מִמָּוֶתִי הִתְעוֹרֵר דִּין שְׁלִמְעֵלָה לְשָׂרוֹת עַל הָעוֹלָם? בְּיוֹם הַמָּבוּל. וְעַל זֶה לֹא נִשְׂאָר כְּלוּם בְּעוֹלָם חוּץ מִהַתְּבָה הַהִיא שֶׁל נֹחַ, שֶׁהִיא כְּדִגְמָא הֶעְלִיזוֹן שֶׁסָּבְלָה לְכַח הַדִּין הַהוּא. וְאֵלּוּלֵי שֶׁהַזְּמִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִמְצָא בְּרַחֲמִים עַל הָעוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם הִיָּה נֶאֱבָד, שֶׁכִּתוּב (תהלים כט) ה' לַמָּבוּל יֵשֵׁב. וְעַל זֶה לֹא שׁוֹרָה דִּין שְׁלִמְעֵלָה עַל הָעוֹלָם, שְׁלֹא יְכוּל הָעוֹלָם לְסַבֵּל אוֹתוֹ אֶפְלוּ רָגַע אֶחָד.

בַּתּוֹךְ כִּף הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בּוֹכָה וְשֹׂמֵחַ. נִשְׂאוּ עֵינָיִם וְרָאוּ חֲמֻשָּׁה מְאֵלָה הָאֲנָשִׁים הַפְּרוּשִׁים שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים אַחֲרָיו לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ. עָמְדוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִכָּאן וְהִלָּאָה מָה שְׁמַךְ? אָמַר, נִהוּרְאִי סָבָא, מִשׁוּם שֵׁישׁ נִהוּרְאִי אַחַר אֶצְלָנוּ. הֲלָכּוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהַחֲבֵרִים הָאֵלָה עִמּוֹ שְׁלֹשָׁה מִלִּין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְאֵלוּ הָאֲחֵרִים, מָה דְרָךְ זֶה אֶצְלָכֶם? אָמְרוּ, לְבַקֵּשׁ אֶת הַזְּקֵן הַזֶּה, שְׁמַמִּימֵי אָנוּ שׁוֹתִים בְּמַדְבָּר. בָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן וְנִשְׁקוּ. אָמַר לוֹ, שְׁמַךְ נִהוּרְאִי, וְאוֹר אֶתָּה, וְאוֹר עִמָּךְ נִמְצָא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דניאל ב) הוּא מְגַלֵּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת, יוֹדֵעַ מָה בַּחֲשֵׁךְ, וְהָאוֹר שׁוֹרָה עִמּוֹ. הוּא גָּלָא עֲמִיקְתָּא וּמִסְתָּרְתָּא – הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגַלֵּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת, שְׁכָל הַדְּבָרִים הָעֲמֻקִּים וְהַסְּתוּמִים הֶעְלִיזוּנִים הוּא מְגַלֵּה לָהֶם. וּמָה הַטַּעַם מְגַלֵּה לָהֶם? מִשׁוּם שֶׁיִּדְעַ מָה בַּחֲשׂוֹכָא. שְׂאֵם לֹא הָיָה הַחֲשֵׁךְ, לֹא נוֹדַע הָאוֹר. וְהוּא יָדַע מָה בַּחֲשֵׁךְ, וּמִפְּנֵי כִף מְגַלֵּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת. שְׂאֵם לֹא הַחֲשֵׁךְ, לֹא יִתְגַּלוּ הַדְּבָרִים הָעֲמֻקִּים וְהַנִּסְתָּרִים. וְנִהוּרְאִי עִמָּה שָׂרָא – מָהוּ אוֹר זֶה? אוֹר שְׁמַתְגַּלֵּה מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁךְ.

וְאָנוּ, מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁךְ שֶׁהָיָה בְּמַדְבָּר, מִתְגַּלֵּה לָנוּ אוֹר זֶה. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׂרָה עִמָּךְ אוֹר בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. הֲלָכּוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהַחֲבֵרִים שְׁלֹשָׁה מִלִּין אֵלוּ אַחֲרָיו. אָמַר לוֹ, מַדּוּעַ לֹא הוֹלְכִים אֵלוּ עִמָּךְ כְּבָרָא שׁוֹנָה? אָמַר לוֹ, לֹא רְצִיתִי לְהִטְרִיחַ לְבִן אָדָם עִמִּי. עֲכָשׁוּ שְׂבָאוּ, גִּלְךָ כְּאֶחָד. הֲלָכּוּ, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן הִלְךָ לְדַרְכּוֹ. אָמַר רַבִּי אַבְא, הָרִי אָנוּ יוֹדְעִים אֶת שְׁמוֹ, וְהוּא לֹא יוֹדֵעַ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל מַר? אָמַר לוֹ, מִמֶּנּוּ יִדְעָתִי שְׁלֹא לְהִתְרַאוֹת. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

עֲקָרֵי יְדִיעוֹת אֲמִתּוּת יַחַד הַקְּדוֹשׁ הוּא עַל יְדֵי הַחֲכָמָה הַקְּדוּשָׁה הַלְלוּ
וְדוּד הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. צְוֶה לְבַנו הַחֲכָם: "דַּע אֶת אֱלֹקֵי אָבִיךָ וְעַבְדֵהוּ" וְעֲקָרֵי יְדִיעוֹת אֲמִתּוּת יַחַד
הַקְּדוֹשׁ הוּא עַל יְדֵי הַחֲכָמָה הַקְּדוּשָׁה הַלְלוּ. (הוֹסְפוֹת מִהַרְצ"א מְדִינַת אוֹת יח)